

Hoe zit het met...

... de nieuwe roldatum?

Na 164 jaar zitten alle negentien rechtbanken op één lijn: woensdag wordt de landelijke roldatum.

Willem Heemskerck

redactielid

Het landelijk overleg van de voorzitters van de civiele sectoren van de rechtbanken, vrijdag 4 oktober 2002 in Utrecht bijeen, heeft besloten dat vanaf 1 januari 2003 de woensdag, 10.00 uur, de vaste landelijke roldatum bij alle rechtbanken¹ gaat worden. Na 164 jaar is daarmee de kogel door de kerk en zijn alle negentien rechtbanken op één lijn. Een eerdere poging bij gelegenheid van de introductie van het landelijk rolreglement (1 oktober 2000) mislukte, omdat veel rechtbanken (nog) niet bereid waren hun vaak eeuwenoude roldatum prijs te geven.

Er kunnen problemen ontstaan als nu al is gedagvaard tegen een 'oude' datum in het nieuwe jaar. Daarbij laten zich drie verschillende situaties onderscheiden:

- er is sprake van een appèl van een vóór 1 januari 2002 gewezen kantongerechtsvonnis, met (dus) een lange oproepingstermijn;²
- er is sprake van een dagvaarding in een (nieuwe) zaak in eerste aanleg, waarbij een termijn – bijvoorbeeld een vervaltermijn³ – speelt;
- er is sprake van een dagvaarding in een (nieuwe) zaak in eerste aanleg, waarbij geen termijn speelt.

In het laatste geval kan er een herstelexploot worden uitgebracht, maar omdat er geen termijn speelt kan evengoed en tegen gelijke kosten als een herstelexploot⁴ een nieuwe dagvaarding tegen een woensdag te 10.00 uur worden uitgebracht, onder intrekking van het oorspronkelijke exploit. In de eerste twee gevallen spelen er wel termijnen, dus is voorzichtigheid geboden.

Art. 120 lid 2 Rv bepaalt dat een gebrek in een exploit van dagvaarding dat nietigheid meebrengt, bij exploit, uitgebracht vóór de roldatum kan worden hersteld, waarbij echter wel (lid 3) de oproepingstermijn van artt. 114-116 Rv in acht moet worden genomen. De bijzondere situatie die zich hier voordoet is dat op het moment van uitbrengen van het oorspronkelijke exploit dit geen gebrek bevatte, maar dat het gebrek er pas door de uniformering van de roldatum per 1 januari 2003 is 'ingeslopen'. Niet valt echter in te zien waarom art. 120 lid 2 Rv is zo'n geval geen toepassing zou kunnen vinden, hetgeen naar mijn mening meebrengt dat ook in de eerste twee gevallen voorafgaand aan de in het originele exploit aangezegde rechtsdag een herstelexploot kan worden uitgebracht, met oproeping tegen een nieuwe datum (en onder uitdrukkelijke handhaving van het oorspronkelijke exploit voor het overige!).

In twee relatief recente arresten heeft de Hoge Raad duidelijk gemaakt dat hij van een voorafgaande 'opschuiving' van een aangezegde roldatum niet wil weten⁵, maar daarbij deed zich de bijzonderheid voor dat geen sprake was van een herstel van procesuele fouten of verzuimen; in onderhavige

casus is dat naar mijn mening met de ingeslopen gebreken wel het geval, zodat aan beide arresten geen betekenis toekomt.

Uiteraard kan zich in de eerste twee gevallen ook de situatie voordoen dat de wijziging in de roldatum niet (tijdig) wordt bemerkt. Dan zal slechts art. 125 lid 2 Rv soelaas kunnen bieden, te weten de uitbrenging van een geldig herstelexploot binnen twee weken na de in de oorspronkelijke dagvaarding vermelde roldatum. Aan die termijn wordt met ijzeren hand vastgehouden; overschrijding leidt tot een onherroepelijk verval van de aanhangigheid, hetgeen bijvoorbeeld in hoger beroep tot niet-ontvankelijkverklaring leidt.⁶ ■

Noten

- 1 Sectoren civiel, niet sectoren kanton.
- 2 Voor ná 1 januari 2002 gewezen kantonrechtersonnissen zijn de rechtbanken niet meer de appelrechter, maar de gerechtshoven.
- 3 Of een verjaringstermijn, hoewel dan art. 3:316 lid 2 BW ook uitkomst kan bieden.
- 4 Art. 2 Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders.
- 5 HR 15 december 2000, *NJ* 2002, 33, rov. 3.3 en 3.4 en HR 12 januari 2001, *NJ* 2002, 34, rov. 3.3 en 3.4 m.nt. HJS.
- 6 Zie onder meer HR 17 december 1982, *NJ* 1984, 59, rov. 4 m.nt. WHH en HR 17 september 1993, *NJ* 1993, 741, rov. 3.2. In laatstgenoemde zaak was het herstelexploot op een termijn van vijftien dagen na de oorspronkelijk aangezegde rechtsdag uitgebracht, hetgeen leidde tot niet-ontvankelijkverklaring van appellants in diens hoger beroep.